

با وجود ابلاغ مجلس این طرح ۱۳ سالی است که هنوز اجرایی نشده ولی با این حال وزارت جهاد کشاورزی با اجرای آن قصد دارد تمرکز خود را روی محصولات اساسی بگذارد و از کشت محصولات آبر به سمت کشت محصولات ارزشمندی چون گندم حرکت کند.

یکی از دلایل این امر این است که مشکل عمده کشاورزی کشور در سال‌های گذشته، وابستگی بیش از اندازه به محصولات اساسی نظیر گندم، برنج، دانه روغنی، خوراک دام و گوشت و غیره بود که ارزش تولید ۱۲۵ میلیون تن محصولات کشاورزی کشور را کم‌رنگ می‌کرد.

آن طور که مسئولان وزارت جهاد کشاورزی می‌گویند با اجرای این طرح شاهد آن خواهیم بود که کشت محصولات کشاورزی تا ۱۸ درصد افزایش می‌یابد و به ۱۵۲ میلیون تن خواهد رسید، همچنین ۱۳ درصد مصرف آب کاهش می‌یابد.

مشوق‌های مالی و تسهیلاتی لایحه الگوی کشت

پرداخت تسهیلات، یارانه سود و کارمزد تسهیلات بانکی، کمک‌های بلاعوض یارانه نهاده‌ها و عوامل تولید کشاورزی، حق بیمه سهم دولت، کمک‌های فنی و اعتباری، ایجاد و تأمین زیرساخت‌های تولیدی و بازاریابی و سایر تسهیلات و مشوق‌های مصوب از جمله حمایت‌هایی است که بهره‌برداران رعایت کننده الگوی کشت در اولویت بهره‌مندی از آنها قرار خواهند گرفت.

مزایای فنی الگوی کشت

در حال حاضر یکی از بزرگ‌ترین انتقاداتی که به وزارت جهاد کشاورزی وارد می‌شود عدم اجرای الگوی کشت محصولات کشاورزی است که موجب شده تولید این محصولات در کشور دچار نابسامانی و بی‌نظمی گسترده باشد. برخی کارشناسان معتقدند اجرای الگوی کشت محصولات کشاورزی همچنین می‌تواند نیاز به خرید تضمینی برخی از محصولات کشاورزی توسط دولت را رفع نماید.

افزایش بهره‌وری زمین‌های زراعی، افزایش پایداری تولید محصولات زراعی، مختل شدن سیکل بیماری‌ها و آفات، ترویج راهبرد مکانیزاسیون و کاهش وابستگی به نیروی کار یدی در تولید محصولات کشاورزی، تسهیل تولید و نگهداری ماشین‌آلات در مقیاس محلی و ایجاد فرصت‌های شغلی جدید در مناطق روستایی ازجمله مهم‌ترین مزیت‌های اجرای الگوی کشت است.

۹۶ درصد از اراضی کشاورزی در اختیار بخش خصوصی

در حال حاضر ۹۶ درصد اراضی کشاورزی کشور در اختیار مردم است و دولت توان دخالت در مدیریت این عرصه‌ها را ندارد. در کنار این موضوع از ابزارهای حمایتی و تشویقی هم برای مشارکت با مردم هم استفاده نمی‌کند. به اعتقاد بسیاری از کارشناسان، طرحی که بدون مشارکت دادن بخش‌های غیردولتی تنظیم شده، عملاً اجرایی، عملیاتی و کاربردی نیست. دولت نمی‌تواند برای بخش خصوصی برنامه ریزی کند و بخش دولتی نیز قادر به

اجرای این طرح نیست.

بهترین راهبرد وزارت جهاد کشاورزی در ارتباط با هدفمندسازی تولیدات کشاورزی و تحقق برنامه‌های مهمی همچون نهادینه کردن الگوهای کشت، ایجاد گفتمان مؤثر و پایدار و مشارکت حقیقی با تمامی ذینفعان و تشکل‌های پیشرو بخش کشاورزی و حرکت در جهت تجهیز و اصلاح نظام بهره‌برداری کشاورزان کشور و گسترش و بازسازی شبکه تعاونی‌های کشاورزی و شرکت‌های سهامی زراعی در قطب‌های کشاورزی است.

اجرای الگوی کشت پس از ۱۳ سال در کشور

مهدی سروی، کارشناس کشاورزی و امنیت غذایی در گفت‌وگو با «ایران» در این خصوص اظهار کرد: خوشبختانه اجرای الگوی کشت در کشور پس از ۱۳ سال قرار است در سال زراعی آینده (مهرماه سال جاری) اجرایی شود. وی افزود: مصوبه الگوی کشت محصولات کشاورزی در سال

افزایش بهره‌وری زمین‌های زراعی، افزایش پایداری تولید محصولات زراعی و کاهش وابستگی به نیروی کار یدی در تولید محصولات کشاورزی، تسهیل تولید و نگهداری ماشین‌آلات در مقیاس محلی و ایجاد فرصت‌های شغلی جدید در مناطق روستایی ازجمله مهم‌ترین مزیت‌های اجرای الگوی کشت است

۸۸ توسط مجلس شورای اسلامی به وزارت جهاد کشاورزی ابلاغ شد اما طی این سال‌ها این وزارتخانه نتوانست آن را عملیاتی کند. این کارشناس کشاورزی و امنیت غذایی خاطرنشان کرد: بدون شک اجرای این طرح در کشور امنیت غذایی و تولید پایدار محصولات کشاورزی را تضمین می‌کند و از طرف دیگر برای حفاظت منابع پایه و افزایش بهره‌وری عوامل تولید، ضروری است.

سروی گفت: اجرا نشدن این طرح طی سالیان اخیر سبب شد در برخی از سال‌ها با فراوانی محصولاتی از جمله سیب‌زمینی و گوجه فرنگی روبه‌رو شویم، به طوری که به دلیل نداشتن بازارهای صادراتی و صنایع تبدیلی کافی در کشور، این محصولات تلف و کشاورزان با زیان گسترده‌ای روبه‌رو شدند. وی افزود: از طرف دیگر شاهد آن بودیم که در همان برهه با کمبود محصول دیگری در بازار روبه‌رو بودیم و مصرف‌کنندگان به همین دلیل با مشکلات زیادی برای تأمین این محصول کشاورزی مواجه بودند.

این کارشناس کشاورزی و امنیت غذایی تصریح کرد: دولت سیزدهم برای خودکفایی در بسیاری از کالاهای کشاورزی و محصولات اساسی نباید صرفاً بر خرید تضمینی اکتفا کند به همین دلیل اجرای این طرح در پاییز سال جاری را باید به فال نیک گرفت.

دولت مصمم به اجرای الگوی کشت

وزارت جهاد کشاورزی یکی از مهم‌ترین برنامه‌های خود برای توسعه کشاورزی در کشور و کاهش واردات را اصلاح الگوی کشت در اراضی کشاورزی با اولویت کالاهای اساسی قرار داده است.

این طرح در سال گذشته به دلیل همزمانی با شروع به کار دولت سیزدهم در دستور کار قرار نگرفت و علناً وزارت جهاد کشاورزی تصمیم گرفت با بررسی همه‌جانبه این طرح آن را به اجرا درآورد.

از طرف دیگر دولت نیز برای تأمین امنیت غذایی در کشور از این برنامه حمایت کرده است به طوری که چندی پیش سید ابراهیم رئیسی، رئیس‌جمهور کشورمان در نشست مسئولان و نیروهای ستادی در وزارتخانه جهاد کشاورزی گفت: مهم‌ترین مأموریت وزارت جهاد کشاورزی امنیت غذایی پایدار کشور است؛ باید بتواند غذایی سالم، با کیفیت و ارزان با نگاه به خودکفایی و استقلال کشور داشته باشد. لذا تأکید می‌کنم که به نیروهای انسانی کارآمد انقلابی با انگیزه تحولی در حفظ امنیت غذایی در وزارتخانه، فرصت و اجازه فعالیت دهید. رئیسی افزود: البته رویکرد اصلی باید اصلاح الگوی کشت باشد و نیز اصلاح الگوی مصرف آب که با مصرف کمتر آب، محصول بهتر و بیشتری داشته باشد.

اذعان وزارت جهاد کشاورزی دولت قبل به ناتوانی در اجرای الگوی کشت

مسئولان وزارت جهاد کشاورزی دولت قبل همواره وعده می‌دادند که الگوی کشت در سال زراعی آینده محقق می‌شود ولی هیچ‌گاه این طرح در دولت یازدهم و دوازدهم اجرایی نشد به طوری که در آبان‌ماه سال ۹۹، کاظم خاوازی، وزیر جهاد کشاورزی دولت دوازدهم درباره آخرین وضعیت اجرای این طرح گفت که وزارت جهاد کشاورزی به تنهایی نمی‌تواند الگوی کشت را اجرا کند و دستگاه‌های دیگر باید در این بخش ورود پیدا کنند.

این سخنان وزیر جهاد کشاورزی بسیار مورد انتقاد قرار گرفت و کارشناسان آن را نوعی بهانه‌جویی تلقی کردند، به گفته این کارشناسان وزارت جهاد کشاورزی از ابتدای امر نیز می‌دانسته که اجرای طرحی با این گستردگی و پیچیدگی قاعداً نیاز به همکاری بخش‌های مختلف دارد و این وزارتخانه به تنهایی قادر به اجرای آن نخواهد بود. بنابراین زمانی که صحبت از اجرای فاز اول آن می‌شود فرض بر این است که هماهنگی‌ها صورت گرفته و اگر این وزارتخانه نمی‌توانسته چنین هماهنگی‌هایی را انجام دهد، چطور قول اجرای طرح را داده است؟

بحث الگوی کشت، باید یک بار برای همیشه حل شود

سیدجواد ساداتی نژاد، وزیر جهاد